

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА

есен 2019

Министерство на финансите на Република България

Есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите отчита актуални, към момента на нейното изготвяне, допускания за международната среда по отношение на външното търсене и цените. В сравнение с пролетната прогноза, забавянето в растежа на световната икономика ще е по-осезаемо през текущата година и малко по-ниско през 2020 г., но в средносрочен период нарастването на световния БВП ще остане стабилно. Забавянето на растежа на европейската икономика през 2019 г. е очаквано. Международни финансови институции потвърждават в своите прогнози, че през 2020 г. европейската икономика, а също така и еврозоната, ще имат по-висок икономически растеж, в сравнение с текущата година.

България, както и други държави от Централна и Източна Европа, се отличава със стабилен икономически растеж, в сравнение със силното забавяне в икономическата активност през първата половина на 2019 г. за някои от големите държави в еврозоната. За първото полугодие на текущата година реалният растеж на БВП на България беше 4.1%, спрямо съответния период на предходната година. По-високият растеж бе формиран през първото тримесечие, докато през второто реалното нарастване на БВП се забави, повлияно в голяма степен от спада на износа и намалението на запасите. Растежът на БВП се очаква да се забави през втората половина на годината, а за цялата 2019 г. се прогнозира растеж от 3.4%. Икономическият растеж ще достигне 3.3% през 2020 г., движен от потреблението и инвестициите. Очаква се възстановяване на износа, но отрицателният принос на нетния износ към растежа на БВП ще се увеличи поради ускоряването на вноса.

През първото полугодие на 2019 г. броят на заетите се увеличи, а нивото на безработица отбеляза исторически минимум. Благоприятните развития на пазара на труда се очаква да продължат и през втората половина на годината. Безработицата се прогнозира да намалее до 4.4% през 2019 г. През 2020 г. растежът на заетостта се очаква да се забави до 0.2% под влияние на ограниченията от страна на предлагането на труд. Растежът на компенсацията на един нает се прогнозира да възлезе на 8% през текущата година, подкрепен както от частния, така и от публичния сектор, в резултат от политиката за повишаване на доходите в сектори като образование и държавно управление. През 2020 г. нарастването на компенсацията на един нает се очаква леко да се забави до 7.4% поради отслабването в положителната динамика на пазара на труда.

Инфлацията в края на 2019 г. се прогнозира да бъде 2.8%, (с 0.4 пр.п. по-висока от тази в пролетната прогноза), а средногодишната – 2.5%. Услугите и хранителните стоки ще имат най-висок принос за инфлацията в края на годината. Очаква се влиянието на енергийните стоки (пряко и косвено) върху инфлационните процеси в страната постепенно да намалява. За следващата година инфлацията се очертава да бъде по-ниска от 2019 г., тъй като международните цени на суровините, особено тези на суровия нефт, не се очаква да бъдат проинфлационен фактор.

Рисковете пред прогнозата са свързани с нестабилната геополитическа обстановка и нарасналия брой протекционистични мерки. Растежът на еврозоната е подложен на рискове, които произлизат от световното търсене и възможностите за износ. Влошаването на външната среда е основният риск пред българската икономика. Той може да повлияе негативно както на износа, така и на очакваното нарастване на частните инвестиции през прогнозния период. ●

1. Външна среда

Темпът на икономически растеж в световен мащаб ще се забави повече от очакваното през 2019 и 2020 г., но в средносрочен хоризонт растежът на световния БВП ще остане стабилен.

В своите макроикономически прогнози международни институции като МВФ, ЕК, ЕЦБ поддържат очакванията си за по-висок растеж на европейската икономика през 2020 г., спрямо предходната година, който ще бъде движен основно от възстановяване на растежите в страните от еврозоната. По-високи растежи на БВП се предвиждат и в развиващите се страни (в т.ч. Русия, Турция, Индия, Бразилия), което ще ускори световния растеж до 3.5% през 2020 г. През 2021 и 2022 г. икономиката на ЕС ще нараства с малко по-нисък темп спрямо 2020 г., докато световната икономика леко ще се ускори, водена от динамиката в развиващите се държави.

Прогнозата за курса BGN/USD се основава на наличието на фиксиран курс на лева към единната европейска валута и техническо допускане за разменния курс на еврото към щатския долар. Последното се състои в изчисляване на средния курс EUR/USD с дневни данни за последните десет работни дни към датата на

изготвяне на допусканията и фиксирането му за дните до края на прогнозния хоризонт. В настоящата прогноза последните актуални дневни данни са към 16 септември 2019 г. Според така направената техническа прогноза, валутният курс на еврото през 2019 г. се очаква да бъде 1.12 долара, а през 2020 г. – 1.11 при курс 1.18 през 2018 г. Като процентна промяна, числата показват номинална обезценка на еврото през 2019 и 2020 г., съответно с 5.3 и 1.5%.

През 2019 г. се очаква средната цена на суровия петрол тип „Брент“ да бъде 63 щ.д./барел, при очаквано равнище от 61.5 в пролетната прогноза. Спрямо отчетената цена за 2018 г. от 71.1 щ.д., прогнозата за 2019 г. показва спад от 11.4%. Върху цените в лева спадът ще бъде по-малък (6.3%), поради обезценката на еврото. В есенната прогноза цената на петрола за 2020-2022 г. е променена към по-ниски равнища. По години динамиката показва спад в доларово изражение, съответно с 8.3, 2.6 и 0.6%.

При цените на неенергийните суровини спадът в доларово изражение през 2019 г. се очертава да бъде по-голям, в сравнение с очакванията през пролетта. През първите осем месеца на годината спадът бе,

Външни допускания. Промени спрямо предходната прогноза.

	ЕСЕННА ПРОГНОЗА 2019				ПРОЛЕТНА ПРОГНОЗА 2019				РАЗЛИКА СПРЯМО ПРЕДХОДНАТА ПРОГНОЗА			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Международна среда												
Световна икономика [реален растеж, %]	3.1	3.5	3.6	3.6	3.5	3.6	3.6	3.6	-0.3	-0.1	0.0	0.0
Европейска икономика - ЕС 28 [%]	1.6	1.8	1.7	1.7	1.5	1.7	1.6	1.5	0.1	0.1	0.2	0.2
Валутен курс [щ.д./евро]	1.12	1.10	1.10	1.10	1.13	1.13	1.13	1.13	-0.01	-0.03	-0.03	-0.03
Цена на петрол "Брент" [щ.д./барел]	63.0	57.8	56.3	56.0	61.5	61.4	60.5	60.0	1.5	-3.6	-3.7	-4.0
Цена на неенергийни суровини [в щ.д., %]	-2.1	1.4	1.3	1.4	-0.2	1.1	0.7	0.6	-1.9	0.3	0.7	0.8

Източник: МФ, ЕК, МВФ, СБ

както следва – храни (6.9%), напитки (7.1%), сурови материали (3.7%), основни метали (12.3%). Преизчислени в евро (лева) спадът е доста по-нисък, а за някои от тях се получава леко поскъпване, тъй като за същия период еврото, респективно левът, се обезцени

2. Брутен вътрешен продукт

На 17 октомври 2019 г. Националният статистически институт (НСИ) публикува ревизирани данни за БВП за периода от 1995 г. до второ тримесечие на 2019 г., които отразяват промени в методологията, направени в съответствие с препоръки на Евростат.

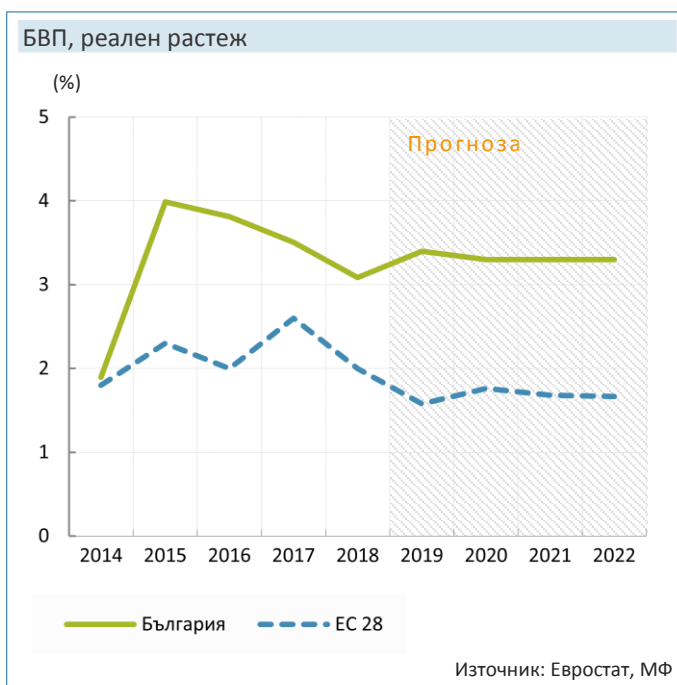
Според ревизиите, номиналната стойност на БВП за 2018 г. е повишена с 1.8 млрд. лв., което се дължи на по-висок износ и инвестиции, докато потреблението е по-ниско. Реалният икономически растеж остава непроменен - от 3.1% за 2018 г., но промяната в структурата на растежа е значителна. Направените ревизии оказва влияние и върху компонентите на БВП през първото полугодие на 2019 г.

През първата половина на 2019 г. реалният растеж на БВП възлезе на 4.1%, спрямо съответния период на предходната година. Високият ръст се дължеше основно на развитията през първото тримесечие, докато през второто бе отчетено забавяне на растежа на БВП, идващо както от намаление на запасите, така и от спад на износа. Вносът също отчете понижение, поради спада в износа и използването на част от запасите на фирмите. Това спомогна за формиране на положителен принос на нетния износ към растежа на БВП. През втората половина на 2019 г. очакваме нарастване на вноса, тъй като икономиката се нуждае от внос на суровини, както и на потребителски и инвестиционни стоки. В резултат, растежът на БВП се очаква да се забави през втората половина на годината.

Прогнозата за реалния растеж на БВП за 2019 г. остава непроменена, спрямо очакванията от пролетта, на ниво от 3.4%. Частното потребление ще бъде основен

спрямо долара с 6.4%. Прогнозата е цената на неенергийните суровини да бъде по-ниска с 2.1% за 2019 г., котирана в щатски долари, а в периода 2020–2022 г. да има леко повишение – средно с 1.4%. ●

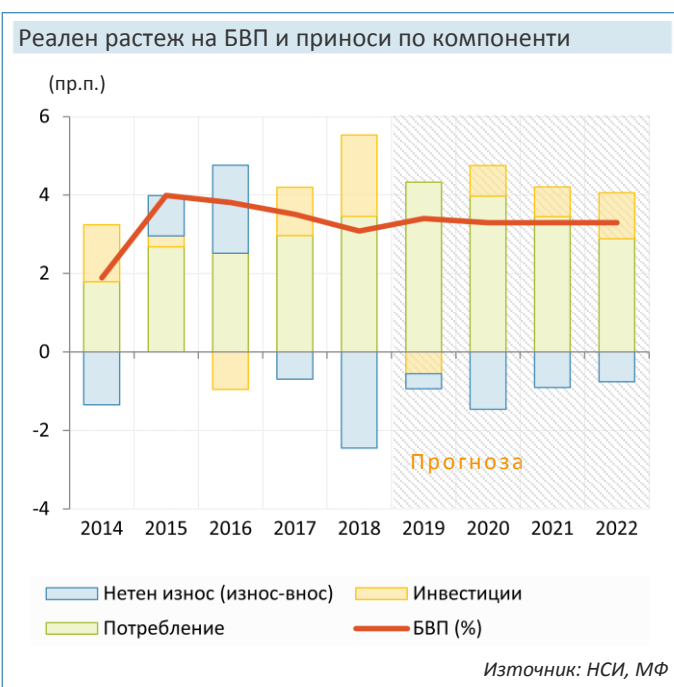
двигател на растежа. Потреблението на домакинствата отчете силно представяне през първата половина на годината, подкрепено от благоприятната динамика на пазара на труда и кредитите на домакинствата. Очаква се потребителските разходи да останат високи до края на годината, но растежът им леко да се забави през второто полугодие. Публичното потребление също отчете силно представяне през първите шест месеца и ще има положителен принос за растежа на БВП. В резултат, крайното потребление ще нарасне с 5.7% през 2019 г. Растежът на инвестициите в основен капитал се очаква да се ускори през втората половина на годината, но ще остане сравнително нисък (1.9%), тъй като несигурната външна среда ще се отрази в по-ниски частни инвестиции. Въпреки неблагоприятната

динамика при износа през първото полугодие, нетният износ имаше положителен принос за растежа на БВП, поради по-голямото понижение при вноса. Очаква се до края на годината повишението на инвестициите в основен капитал да се отрази в по-висок внос и, съответно, в отрицателен принос на нетния износ от 0.4 пр.п. в общия растеж.

Растежът на БВП ще достигне 3.3% през 2020 г., движен от вътрешното търсене. Крайното потребление ще нарасне с 5.2%. Частните потребителски разходи ще запазят своя сравнително висок темп на растеж, но, в сравнение с предходната година, темпът леко ще се забави, поради по-ограничено нарастване на заетостта. Положително влияние върху потреблението ще има и от увеличените разходи за заплати в публичния сектор. Инвестициите в основен капитал ще нараснат с 3.9%, подкрепени както от частните, така и от публичните инвестиции. Въпреки очакваното възстановяване на износа, по-високото вътрешно търсене ще се отрази в повишение на вноса и увеличение на отрицателния принос на нетния износ до 1.5 пр.п.

Икономическият растеж ще се запази на ниво от 3.3% в периода 2021–2022 г. Вътрешното търсене ще остане водещо за растежа на БВП по линия както на потреблението, така и на инвестициите. Същевременно

растежът на крайното потребление се очаква да се забави в края на прогнозния период в резултат на пониско публично потребление и забавяне на темповете на растеж на частното потребление, в съответствие с изчерпване на възможностите за нарастване на заетостта. От друга страна, повишението на инвестициите ще се ускори, подкрепено най-вече от динамиката на публичните инвестиции. Очаква се негативният ефект върху БВП по линия на нетния износ да се забави до 0.8 пр.п. в края на прогнозния период. •

3. Платежен баланс

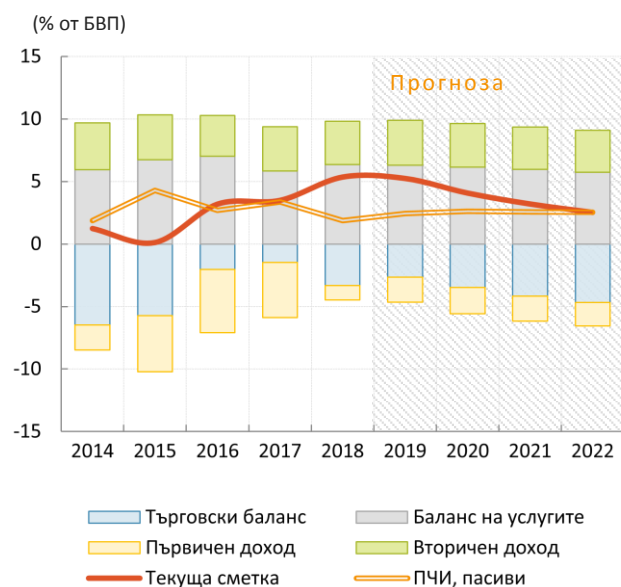
В прогнозата за външния сектор са отразени ревизираните данни за Платежния баланс от 19.09.2019 г., очертаната от краткосрочната статистика динамика за текущата година и актуалните очаквания за международните цени и външното търсене. Основните разлики, спрямо пролетната прогноза, засягат очакванията за динамиката на търговията, като променените бази и допълнителната информация се отразяват на темповете на изменение в целия прогнозен период.

Настоящата прогноза е изготвена при допускания за понижение на международните цени на повечето групи стоки през 2019 г., като най-значимо ще е при енергийните стоки. Оскъпяването на долара спрямо еврото (респ. лева) ще компенсира част от понижението в цените, но спадът при основните вносни суровини ще остане значителен. В резултат, през 2019 г. се очакват положителни условия на търговия, т.е. по-високо нарастване на цените на износ спрямо тези за внос.

Очакванията за икономическата активност в основните търговски партньори предполагат нарастване на износа на стоки през 2019 г., което обаче ще е по-ниско, спрямо пролетната прогноза. Пониските растежи на вътрешното търсене и износа ще имат ограничаващ ефект върху вноса на стоки и темпът му на нарастване също ще е по-нисък, спрямо пролетната прогноза. Корекция в посока надолу е извършена и по отношение на търговията с услуги. Въз основа на тенденциите през януари-юли 2019 г. и на база допълнителна информация за предходни години са понижени очакванията за номиналния растеж на износа на услуги, докато при вноса се очаква спад. Номиналното нарастване на вноса на стоки и услуги ще достигне 1.8% при 3.1% на износа. И двата темпа на растеж са по-ниски спрямо пролетната прогноза, но се променя очакването от изпреварващо нарастване на вноса до това на износа, което ще се отрази в подобрение на общия баланс в търговията със стоки и услуги, до излишък от 3.7% от БВП през 2019 г. при 3% през 2018 г. Положителното салдо по статия вторичен доход ще нарасне от по-високите трансфери от фондове на ЕС. Същевременно, поради нарастване на изплатения инвестиционен доход към нерезиденти, дефицитът по първичен доход ще се влоши. Очаква се излишъкът по текущата сметка да достигне 5.2% от БВП през 2019 г., което представлява намаление от 0.2 пр.п., спрямо 2018 г., и увеличение от 2.6 пр.п., спрямо пролетната прогноза.

През 2020 г. се очаква положителните условия на търговия да се запазят, при повишение на цените на металите и селскостопанските суровини и продължаващ спад в международните цени на горивата. Това, съчетано с ускорението на реалните растежи на вноса и износа, ще се отрази в по-високи номинални растежи в търговията със стоки през 2020 г. Същевременно, поради изпреварващото нарастване на вноса, ще се наб-

Текуща сметка по компоненти и ПЧИ

Източник: БНБ, НСИ, МФ

людава леко влошаване на търговския дефицит. Излишъкът при търговията с услуги съвсем леко ще намалее в отношение спрямо БВП, като общият баланс на стоките и услугите също ще намалее до 2.7% от БВП. Изменението в салдата на доходните статии ще бъде минимално. Динамиката по отделните статии на платежния баланс се очаква да доведе до понижение на излишъка по текущата сметка през 2020 г. до 4.1% от БВП.

В периода 2021–2022 г. номиналният растеж на износа на стоки и услуги ще се забави от 4% на 3.6%, а този на вноса от 5.5% на 4.8%. Това ще се отрази в постепенно свиване на излишъка във външната търговия, което ще е предопределящо и за плавното понижение на излишъка по текущата сметка – до 3.2% от БВП през 2021 г. и 2.5% през 2022 г.

През целия прогнозен период притокът на ПЧИ ще продължи да нараства с темп, близък до изменението на БВП. В резултат, входящите ПЧИ ще възлязат на около 2.6% от БВП средногодишно. ●

4. Пазар на труда и доходи

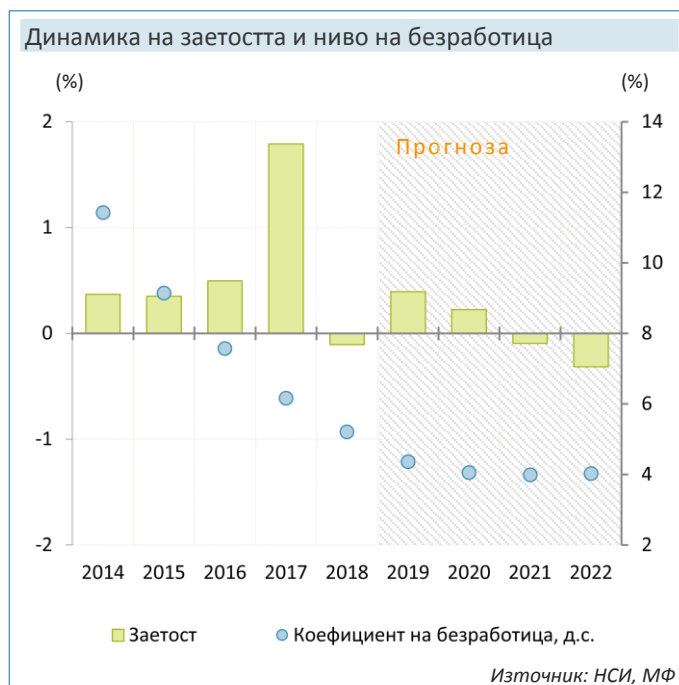
През първата половина на 2019 г. работната сила се повиши, за разлика от очакванията в пролетната прогноза за нейното намаление. Това бе резултат от преходи от неактивност към активно участие на пазара на труда, които се реализираха в условията на спад на населението в трудоспособна възраст. Независимо от наблюдаваното текущо положително развитие, демографските ограничения остават в сила и стесняват потенциала за нарастване на икономически активното население, поради което очакванията за спад на работната сила в периода 2020–2022 г. остават непроменени. В резултат на положителната динамика на работната сила през 2019 г., коефициентът на икономическа активност на населението е по-висок, спрямо пролетната прогноза, за целия прогнозен период, но това не се отразява на очаквания профил на неговото развитие в средносрочен план, който се характеризира със забавен темп на нарастване.

В условията на високо търсене на труд и повишение на доходите, през първото полугодие на 2019 г. броят на заетите се увеличи, а нивото на безработица отбеляза исторически минимум. Благоприятните развития на пазара на труда се очаква да продължат и през втората половина на годината, като за цялата 2019 г. трудоспособната работна сила (15-64 г.) се прогнозира да нарасне с 1.3%. Това ще отрази ускореното повишение в коефициента на икономическа активност на населението спрямо 2018 г. до 73.4% (15-64 г.). Очакваното нарастване на заетостта ще бъде подкрепено и от по-нататъшен спад в коефициента на безработица, чиято средногодишна стойност се оценява на 4.4%¹. След като през първото полугодие динамиката на заетите (съгласно ЕСС 2010) се подобри до 0.2%, в сравнение с отбелязаните спадове през втората половина на 2018 г., до края на 2019 г. растежът се очаква да се ускори и средният темп на нарастване за цялата година

се прогнозира да достигне 0.4%. Очакваното повишение на заетостта ще бъде подкрепено от по-ниския отрицателен принос на селското стопанство и по-високото положително влияние от страна на услугите спрямо година по-рано.

Подобно на пролетната прогноза, през 2020 г. растежът на заетостта се очаква да отслабне до 0.2% под влияние на ограниченията от страна на предлагането на труд. Те са обусловени както от устойчивата тенденция на намаление на населението в трудоспособна възраст, така и от бързото изчерпване на свободния трудов ресурс от безработни лица и лица извън работната сила (обезкуражени), които най-бързо биха могли да задоволят търсенето на труд. Коефициентът на безработица се очаква да забави темпа си на намаление и да достигне 4.1% от работната сила.

В периода 2021–2022 г. положителната динамика на заетостта се очаква да бъде преустановена, с тенденция към по-изразено намаление в края на прогнозния хоризонт. Коефициентът на безработица слабо ще се

¹ Според дефиницията на Наблюдението на работната сила (НРС).

понижи до 4% през 2021 г. и се очаква да остане на това равнище и през 2022 г. Коефициентът на икономическа активност на населението ще забави темпа си на повишение след 2019 г. и се очаква да достигне 76% (15-64 г.) през 2022 г.

По отношение на компенсациите на наетите очакванията са ревизирани възходящо, в сравнение с пролетната прогноза. Ревизираните данни на НСИ се отразиха в повишаване на нивото на компенсациите през 2018 г., което съответстваше на годишен растеж на показателя от 10.6%, а темпът на нарастване на компенсацията на един нает възлезе на 9.7%.

С по-високата база от миналата година, динамиката на компенсацията на един нает през първата половина на 2019 г. се забави до 7.5%. В съответствие с очакваното по-бързо увеличение в броя на наетите през втората половина на годината, темпът на нарастване на доходите от труд също се очаква слабо да се ускори. Така средният за 2019 г. растеж на компенсацията на един нает се прогнозира да възлезе на 8%. Този растеж ще бъде подкрепен както от частния сектор, където търсенето на труд достига високи нива, така и от публичния сектор, в резултат от политиката за повишаване на доходите в сектори като образование и държавно управление.

През 2020 г. нарастването на компенсацията на един нает се очаква да се забави до 7.4% под влияние на отслабването в положителната динамика на пазара на труда. Това ще е характерно преди всичко за частния сектор, където по-бавният темп на увеличение на доходите от труд се обуславя от очакваното забавяне в растежа на броя на наетите лица. Същевременно, понататъшното увеличение на доходите в сектора на образованието и планираното ново увеличение на заплатите в държавната администрация с 10% ще допринесат за запазване на растежа на компенсациите в публичния сектор близък до този от предходната година.

Динамика на доходите, производителността и разходите за труд на единица продукция (РТЕП)

Източник: НСИ, МФ

С постепенното преустановяване на нарастването на заетостта, повишението на компенсацията на един нает ще продължи да се забавя и в периода 2021–2022 г., докато достигне около 6.7% в края на прогнозния хоризонт. Забавянето ще е по-осезаемо в публичния сектор, като в частния сектор също ще се прояви, но темпът на нарастване се очаква да остане относително близък до средния за икономиката.

Подобно на пролетната прогноза, оценките за растежа на производителността на труда се запазват на ниво от 3.3% средногодишно. Като се вземе предвид и очакваната динамика на доходите, номиналните разходи за труд на единица продукция се очаква постепенно да забавят темпа си на нарастване през прогнозния хоризонт, като от 4.9% за 2019 г. достигнат около 3% през 2022 г. В края на прогнозния период компенсацията на един нает и номиналната производителност на труда се прогнозира да нарастват с близки темпове, което отразява перспективата, че в средносрочен план растежът на доходите се обуславя от фундаментални фактори като икономическа активност, производителност на труда и инфлация. •

5. Инфлация

За първите осем месеца на 2019 г. инфлацията беше по-висока от прогнозираната. В най-голяма степен това се дължеше на поскъпването при храните и услугите, като при последните влиянието на повишените цени при хранителните стоки се отрази и на цените на общественото хранене. От началото на 2018 г. при храните се наблюдава тренд на ускорение, като поскъпването за август достигна 5.1%, спрямо съответния месец на предходната година. Тук влияние оказаха няколко фактора – по-слабото предлагане в страната, изразено в спад на БДС и на продукцията за сектор селско стопанство през 2018 г., нарастването на международните цени при зърнените храни, повишените разходи за труд на единица продукция, както и някои шокове в предлагането в световен мащаб, например кризата с африканската чума по свинете, която доведе до повишение на световните цени на свинското месо, включително и на цените в ЕС.

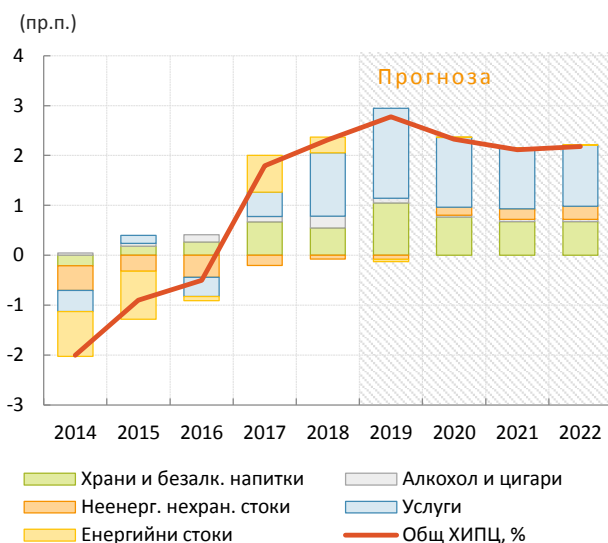
Инфлацията в края на 2019 г. се прогнозира да бъде 2.8%, (с 0.4 пр.п. по-висока от тази в пролетната прогноза), а средногодишната - 2.5%. Базисната² инфлация в края на годината се прогнозира да достигне 2.9%, в сравнение с тази в края на 2018 г. от 2.1%. Услугите и хранителните стоки ще имат най-висок принос за инфлацията в края на годината. Прогнозира се техните цени да се увеличат съответно с 4.8 и 5.6%. Също така се очаква влиянието на енергийните стоки (пряко и косвено) върху инфлационните процеси в страната постепенно да намалява.

За 2020 г. се прогнозира инфлация в края на годината от 2.3%, а средногодишна – 2.1%. Влиянието на международните цени на суровините, особено на суровия нефт, като проинфлационен външен фактор, се очаква да бъде ограничено. Цените на храните ще продължат

да нарастват, но с по-нисък темп. Очакванията за международните цени на селскостопанските суровини са леко да поскъпнат през 2020 г., за разлика от 2019 г., в която се очертава спад. През следващата година не очакваме шокове в предлагането на селскостопанска продукция в страната, а обезценката на еврото спрямо щатския долар ще бъде доста по-ниска в сравнение с 2019 г. Базисната инфлация в края на годината се прогнозира да бъде 2.6%, движена от поскъпването при услугите с 4.3%.

В следващите години от прогнозния период (2021–2022 г.) като цяло се очаква леко забавяне в стойностите на инфлация поради очакваните намаляващи равнища в международните цени на петрола и стабилизирането в цените при останалите суровини. Вътрешните фактори за инфлация се запазват, произтичащи от платежоспособното търсене на домакинствата, което е благоприятствано от нарастването на доходите, ниската безработица и растежа на кредитите. Прогнозира се цените на услугите да нарастват с висок темп от този на стоките. ●

Инфлация в края на годината, ХИПЦ (%) и приноси по основни компоненти

Източник: Евростат, МФ

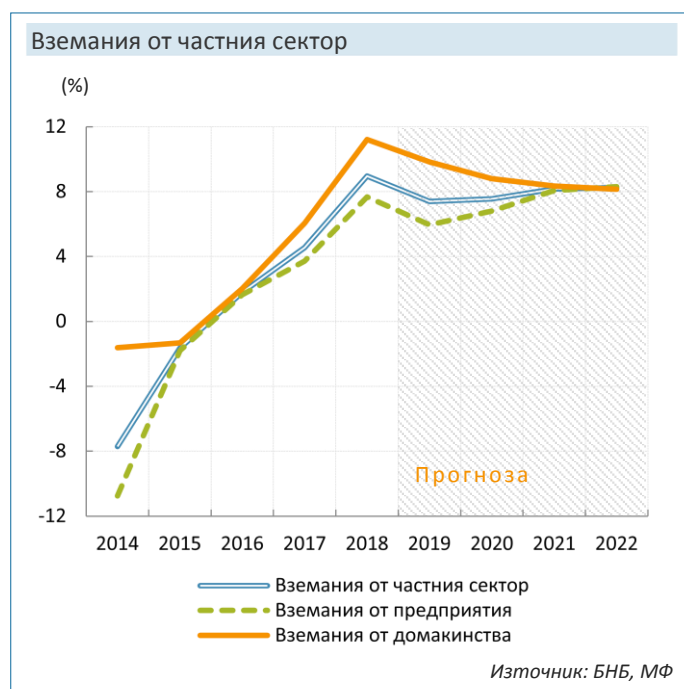
² При оценяване на базисната инфлация от общата инфлация е изключено влиянието на цените на храни, алкохол, цигари и енергийни стоки.

6. Паричен сектор

В периода 2019–2022 г. кредитирането за частния сектор ще продължи да нараства при очаквания за запазване на благоприятните условия както от страна на търсенето, така и от страна на предлагането на заемни ресурси. Привлечените депозити в банковата система също ще продължат да нарастват през целия прогнозен период.

В края на август 2019 г. годишният растеж на вземанията от частния сектор се забави до 6.0%, при очаквания за 7.5% в края на годината в пролетната прогноза. Положителната динамика се запази както при кредитите за нефинансови предприятия, така и при тези за домакинства, при ускорен спад на лошите и реструктурирани кредити във всички сегменти на кредитния пазар и подобряване на качеството на балансите на банките. Търсенето на потребителски кредити и заеми за покупка на жилища остана високо в условия на ниски лихвени проценти, които в средносрочен план ще се запазят. Годишното нарастване на кредитите за потребление и на тези за покупка на жилища се ускори, докато при кредитите за корпоративния сектор намалението на лошите и реструктурирани кредити беше по-голямо и доведе до осезаемо забавяне в общия им темп на нарастване. Това доведе до ревизия на очакванията за вземанията от домакинства за 2019 г. във възходяща посока спрямо пролетната прогноза, а на тези на нефинансовите предприятия - в низходяща.

Кредитът за нефинансовите предприятия ще се ускори през целия прогнозен период, отразявайки и очакванията за положителна динамика на частните инвестиции след 2019 г. Прогнозира се годишното нарастване на вземанията от предприятия да бъде около

5.9% през 2019 г. и да достигне 8.3% в края на 2022 г. Кредитът за домакинствата ще забавя темпа си на повишение в синхрон с очакванията за забавяне на нарастването на компенсацията на един нает и поради очаквания за постепенно забавяне на ръста на цените на жилищата в хоризонта на прогнозата, което ще има ограничаващ ефект върху покупките на домакинствата за недвижими имоти с инвестиционна цел. Общо вземанията от домакинства ще се увеличат с 9.8% през 2019 г., а в края на прогнозния период - с 8.2%.

Вземанията от частния сектор общо също ще имат възходяща тенденция през периода 2020–2022 г. (с нарастващ принос от нефинансовите предприятия), като растежът им за 2019 г. ще бъде 7.4% и ще се ускори до 8.3% в края на 2022 г. •

7. Рискове пред прогнозата

Нестабилната геополитическа среда и нарастващият протекционизъм постепенно започнаха да се отразяват върху икономическата активност както в развиващите се, така и в развитите страни. Основен риск пред прогнозата е влошаване на външната среда, което застрашава растежа на българския износ. В резултат на търговските ограничения, икономиката на Китай започна да забавя растежа си, което се отрази на редица страни, някои от които са основни търговски партньори на България. Въпреки че през второто тримесечие на 2019 г. спадът на БВП на Турция се оказа по-слаб от очаквания, рисковете от задълбочаване на рецесията в страната остават.

Запазва се и несигурността относно начина, по който ще протече излизането на Обединеното кралство от ЕС, което също може да ограничи растежа на износа. При реализацията на тези рискове ще се увеличи отрицателният принос на нетния износ към ръста на БВП, а излишъкът по текущата сметка ще намалее. ●

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ*		ПРОГНОЗА			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Международна среда						
Световна икономика [реален растеж, %]	3.8	3.6	3.1	3.5	3.6	3.6
Европейска икономика – ЕС 28 [%]	2.5	2.0	1.6	1.8	1.7	1.7
Валутен курс [щ.д./евро]	1.13	1.18	1.12	1.10	1.10	1.10
Цена на петрол "Брент" [щ.д./барел]	54.4	71.1	63.0	57.8	56.3	56.0
Цена на неенергийни суровини [в щ.д., %]	5.5	1.7	-2.1	1.4	1.3	1.4
Брутен вътрешен продукт						
БВП [млн. лв.]	102 308	109 695	118 625	126 769	134 915	143 355
БВП [реален растеж, %]	3.5	3.1	3.4	3.3	3.3	3.3
Потребление	3.9	4.6	5.7	5.2	4.5	3.7
Брутообразуване на основен капитал	3.2	5.4	1.9	3.9	3.7	5.8
Износ на стоки и услуги	5.8	1.7	-0.4	2.3	2.5	2.5
Внос на стоки и услуги	7.4	5.7	0.2	4.9	4.2	3.8
Пазар на труда и цени						
Заетост [ЕСС 2010, %]	1.8	-0.1	0.4	0.2	-0.1	-0.3
Коефициент на безработица [НРС, %]	6.2	5.2	4.4	4.1	4.0	4.0
Компенсации на един нает [%]	10.5	9.7	8.0	7.4	6.9	6.7
Дефлатор на БВП [%]	3.9	4.0	4.6	3.5	3.0	2.9
Средногодишна инфлация [ХИПЦ, %]	1.2	2.6	2.5	2.1	2.2	2.1
Платежен баланс						
Текуща сметка [% от БВП]	3.5	5.4	5.2	4.1	3.2	2.5
Търговски баланс [% от БВП]	-1.5	-3.3	-2.7	-3.5	-4.2	-4.7
Преки чуждестранни инвестиции [% от БВП]	3.4	1.9	2.4	2.6	2.6	2.5
Паричен сектор						
МЗ [%]	7.7	8.8	8.4	8.2	8.3	8.3
Вземания от фирми [%]	3.7	7.7	5.9	6.8	8.1	8.3
Вземания от домакинства [%]	6.1	11.2	9.8	8.8	8.4	8.2

* При изготвяне на прогнозата са използвани статистически данни, публикувани до 24.09.2019 г.